

บทความวิจัย (Research article)

การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู

Operation on the role of village committees in NaWang District of Nong Bua Lamphu Province.

दनय लामका^{1*} थिनुवुत्ति थावनाव¹ และ वनिसक पुढेथिप¹

Danai Lamkham^{1*}, Thinnawut Thaonao¹ and Wanisak Phudeethip¹

วันที่รับบทความ (Received) วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
16 พฤษภาคม 2567 6 มิถุนายน 2567 11 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู 2) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู 3) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นการศึกษาเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 386 คน ในการเก็บข้อมูลจะใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test (Independent Sample) และ F-test (One Way ANOVA) ผลการศึกษา พบว่า 1) การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84, S.D. = 0.610$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.863$) รองลงมาคือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.612$) และด้านแผนพัฒนาหมู่บ้านและสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 0.685$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.74, S.D. = 0.778$) 2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู

¹คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพินัยบัณฑิต

¹Faculty of Political Science, Pitchayabundit College

*Corresponding author e-mail : namedanai@gmail.com

พบว่า ด้านเพศ และด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่าง ด้านกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 30-50 ปี แตกต่างกับกลุ่มที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ด้านการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ด้านส่งเสริม เศรษฐกิจ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขไม่แตกต่างกับการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางส่งเสริมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีดังนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการอบรมและพัฒนาบุคลากร ค่าปรึกษาในการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจัดทำกองทุนสนับสนุนในการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้านแปรรูปสู่ตลาดสากล และส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำสำคัญ : การปฏิบัติหน้าที่, บทบาท, คณะกรรมการหมู่บ้าน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study operation on the role of village committees in Nawang District of Nongbua Lamphu Province 2) to compare the operation on the role of village committees by dividing on gender, age and educational level and 3) to study the guidelines on operation by the role of village committee in Nawang District of Nongbua Lamphu Province. The research is survey research samples were 386 persons of Simple Random Sampling. The instrument used in the study was a questionnaire. (Questionnaire) Statistics used in data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing using t-test (Independent Sample) and F-test (One Way ANOVA) statistics. The results of findings were as follows : 1) Performing duties according to the role of the village committee in Na Wang District Nong Bua Lamphu Province Overall, the average is at a high level ($\bar{X} = 3.84, S.D. = 0.610$) when considering each aspect. The aspect with the highest average was found to be education, religion and culture ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.863$), followed by governance and maintaining peace and order ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.612$) and development plan. village and society, environment, and public health ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 0.685$), while the aspect with the least average value is economic promotion ($\bar{X} = 3.74, S.D. = 0.778$). 2) Results of comparing the performance of duties according to the role of village committees in Na Wang District. Nong Bua Lamphu Province found that gender and other aspects were not different. The sample group aged 30- 50 years was different from the group aged 50 years and over. In other aspects, there was no difference. Education below bachelor's degree and maintaining peace and order Village development plans, economic promotion, social, environmental, and public health are not significantly different from bachelor's degree studies at the .05 level. 3) The guidelines on promotion of operation for the role of village committees were as follows: Relevant agencies should provide training and

development for personnel. Advice on compliance with laws and regulations and regulations for creating a village development plan with people participating in proposing and exchanging opinions, providing funds to support occupations within the village, and processing them to the international market. and encourage the establishment of clubs for the conservation of local wisdom.

KeyWords : operation, the role, village committee

บทนำ

คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) นั้น มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 โดยมีหน้าที่เสนอข้อแนะนำ และให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับกิจการที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ดังนั้นคณะกรรมการหมู่บ้านจึงทำหน้าที่เหมือนคณะที่ปรึกษาของผู้ใหญ่บ้านเท่านั้น ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยการออกข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ.2526 ออกมาใช้บังคับเพื่อให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติงานบริหารและพัฒนาหมู่บ้านเปรียบเสมือนเป็น “คณะรัฐมนตรีของหมู่บ้าน” ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยในเรื่องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง และแก้ไขปัญหาของตนเองให้มากที่สุด

จากการที่ภาครัฐได้ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านตามที่กล่าวมานั้น แสดงให้เห็นถึงทิศทางการพัฒนาประสิทธิภาพของคณะกรรมการหมู่บ้านให้สามารถเป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ แต่ในความเป็นจริงนโยบาย โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นเพิ่งจะเริ่มเป็นรูปเป็นร่างหลังจากการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ.2551 บางนโยบายก็ไม่สามารถทำได้ การประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่ทั่วถึง คณะกรรมการหมู่บ้านบางคนก็ยังไม่มีความรู้และความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ การพัฒนาประสิทธิภาพของคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่ผ่านมาได้ดำเนินการไปหลากหลายวิธี เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน การให้เงินรางวัลเพื่อเป็นแรงจูงใจ การจัดตั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล ประกอบด้วยข้าราชการจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาและพี่เลี้ยงในการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือการปฏิบัติตามหน้าที่อย่างเป็นธรรม ปราศจากการครอบงำจากนักการเมือง เป็นต้น (Lumtal, 2014) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาบทบาทคณะกรรมการหมู่บ้านโดยใช้แนวทางดังกล่าวอาจจะยังไม่สามารถพัฒนาประสิทธิภาพของคณะกรรมการหมู่บ้านได้อย่างเพียงพอ กล่าวคือไม่สามารถสร้างการรับรู้ในบทบาท หน้าที่ของตนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การพัฒนาประสิทธิภาพของคณะกรรมการหมู่บ้านจึงถือเป็นงานสำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันพัฒนา ซึ่งจากการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านในปี พ.ศ.2556 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พบว่ามีประเด็นปัญหาดังนี้ (สำนักบริหารการปกครอง

ท้องถิ่น กรรมการปกครอง, 2556) ประเด็นแรกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีตามกฎหมายและหน้าที่ตามภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล หรือส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ประเด็นที่สอง คณะกรรมการหมู่บ้านจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านที่ขาดความเป็นเอกภาพและยังไม่มีประสิทธิภาพ เพราะคณะกรรมการหมู่บ้านไม่เข้าใจหลักคิดของกระบวนการจัดทำแผน และประเด็นสุดท้ายคณะกรรมการหมู่บ้าน ขาดความรู้เรื่องการบริหารจัดการ ทั้งคน งาน และเงิน ทำให้ไม่สามารถบูรณาการคน กลุ่ม องค์กร และ กองทุนต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านได้

อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 5 ตำบล 51 หมู่บ้าน ซึ่งตามโครงสร้างของคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 มาตรา 28 ตรี ในแต่ละหมู่บ้านจะมีคณะกรรมการหมู่บ้าน อย่างน้อยหมู่บ้านละ 12 คน หรือประมาณ 612 คน บางส่วนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ของตน เป็นการแต่งตั้งจากส่วนราชการ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ไม่ได้รับการอบรม ขาดแรงจูงใจ ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน มีองค์กรเข้าซ้อนจากหน่วยงานอื่น ทำให้บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน ไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควรจากรายงานผลการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านของจังหวัดพิษณุโลก พบว่ามีปัญหาที่สอดคล้องตรงกันกับจังหวัดอื่น ๆ คือ ปัญหาคณะกรรมการหมู่บ้านขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านขาดความเป็นเอกภาพ และคณะกรรมการหมู่บ้านขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการ ในการพัฒนาหมู่บ้านแบบบูรณาการร่วมกัน (กรมการปกครองจังหวัดพิษณุโลก, 2557 : 25)

ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญในประเด็นดังกล่าว จึงเห็นสมควรมีการศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อหาวิธีการ ขั้นตอน หรือการสร้างกระบวนการพัฒนา เพิ่มขีดความสามารถของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน ตลอดจนการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติต่อไป

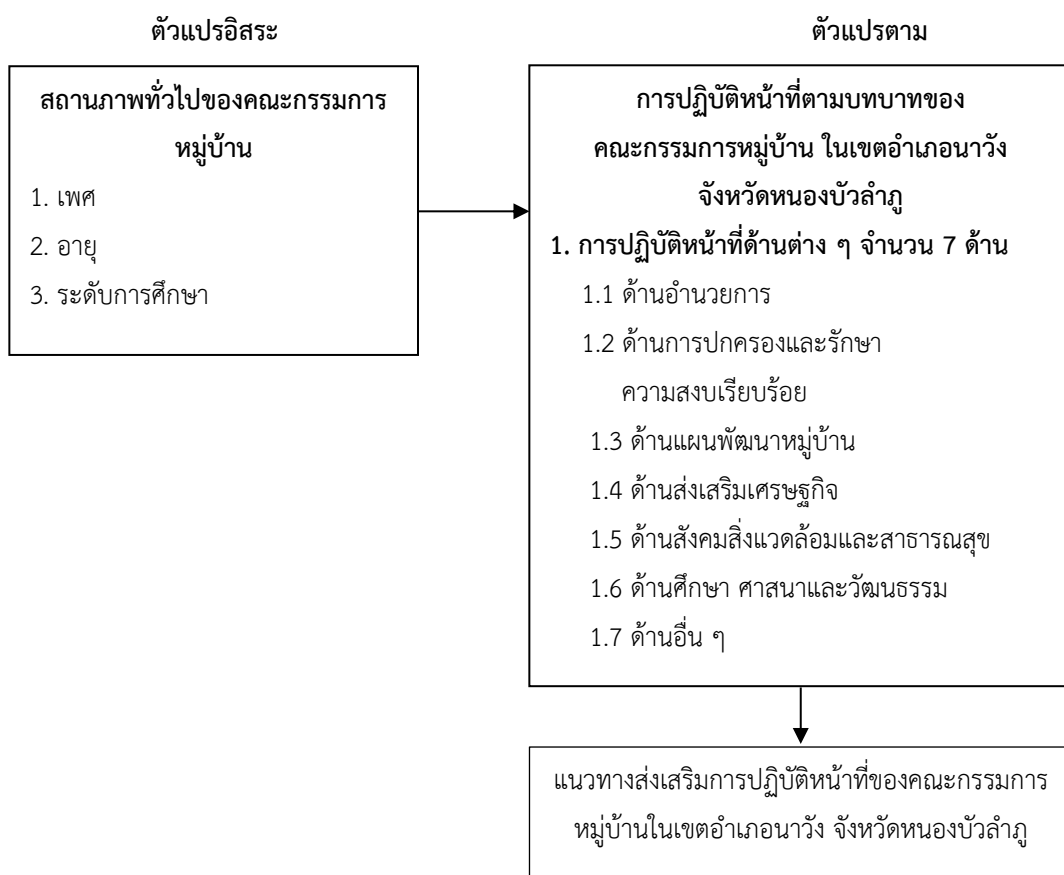
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู

สมมติฐานของการวิจัย

1. การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน
2. การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน
3. การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (ที่มา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดณัย ลามคำ)

วิธีการวิจัยหรือระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู ให้ทราบถึงระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู และตัวแทนครัวเรือน จำนวน 10,703 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนครัวเรือน ข้อมูลตามฐานทะเบียนราษฎรปี พ.ศ. 2565

ที่	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
1	นาเหล่า	13	3,422
2	วังทอง	12	2,503
3	นาแก	10	2,255
4	วังปลาป้อม	8	1,802
5	เทพศิรี	8	721
รวม		51	10,703

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอนาวังที่ได้จากการคำนวณสูตรของ ยามานะ (Yamane, 1973 : 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ศึกษา

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวอย่าง หรือ ค่าสัดส่วนจากตัวอย่าง

ต่างไปจากค่าสัดส่วนของประชากรไม่เกิน .05

$$\text{แทนค่า } n = \frac{10,703}{1 + (10,703 \times 0.05^2)}$$

$$n = 386$$

แทนค่าในสูตรจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 386 คน ในการเก็บข้อมูลจะใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

3. การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยคิดเป็นสัดส่วนของในแต่ละตำบล ตามสัดส่วนขนาดของหมู่บ้าน คำนวณได้จากสูตร ดังแสดงในตารางที่ 2

$$n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

เมื่อ n_1 = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มจากแต่ละตำบล

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N_1 = ขนาดของประชากรแต่ละตำบล

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามตำบลได้ดังนี้

ที่	ตำบล	จำนวนครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง
1	นาเหล่า	3,422	124
2	วังทอง	2,503	90
3	นาแก	2,255	81
4	วังปลาบ้อม	1,802	65
5	เทพศิรี	721	26
	รวม	10,703	386

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และผ่านการตรวจสอบเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 3 ท่าน โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะเป็นแบบให้ตรวจสอบรายการ (Check - list)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการสังเกตบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านทั้งหมด 7 ด้าน ใช้การวัดตามเกณฑ์ Likert Scale มีลักษณะการวัดแบบมาตราวัดส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2548 : 99) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับปฏิบัติมากที่สุด	5	คะแนน
ระดับปฏิบัติมาก	4	คะแนน
ระดับปฏิบัติปานกลาง	3	คะแนน
ระดับปฏิบัติน้อย	2	คะแนน
ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด	1	คะแนน

การแปลคะแนนเฉลี่ยรายข้อและรายด้านเทียบกับเกณฑ์แสดงในตารางที่ 3 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2548 : 100)

ตารางที่ 3 เกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน ฯ

ระดับปฏิบัติ	ระดับคะแนน
มากที่สุด	4.51 – 5.00
มาก	3.51 – 4.50
ปานกลาง	2.51 – 3.50
น้อย	1.51 – 2.50
น้อยที่สุด	1.00 – 1.50

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อสอบถามปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้แนวทางส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและทดสอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. หาความตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน

1.2 กำหนดเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถาม และนิยามตัวแปรที่ต้องการวัด เพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องที่ศึกษา และมีลักษณะซึ่งทุกคนสามารถตอบข้อเท็จจริงได้

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (index of Item-Objective Congruence: IOC) เกณฑ์การพิจารณาดังนี้ หากค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป คัดเลือกข้อนั้นไว้ใช้ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. **สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)** ในการวิเคราะห์จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. **สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)** ทดสอบการแจกแจงของข้อมูลหากข้อมูลแจกแจงแบบปกติใช้ Independent t-test และ One - Way ANOVA หากข้อมูลแจกแจงไม่ปกติ ใช้ Mann - Whitney signed rank test และ Kruskal - Wallis test

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาคือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.92$) และด้านพัฒนาหมู่บ้านและสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ($\bar{X} = 3.92$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.74$) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวังจังหวัดหนองบัวลำภู

การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านอำนวยการ	3.75	0.657	มาก	4
2. ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย	3.92	0.612	มาก	2
3. ด้านพัฒนาหมู่บ้าน	3.86	0.685	มาก	3
4. ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ	3.74	0.778	มาก	5
5. ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข	3.86	0.717	มาก	3
6. ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.03	0.863	มาก	1
7. ด้านอื่น ๆ	3.75	0.894	มาก	4
รวม	3.84	0.610	มาก	

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศ อายุและระดับการศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภูจำแนกตามเพศโดยใช้สถิติทดสอบ พบว่า เพศชายมีค่ามัธยฐานด้านอำนวยการ การปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านพัฒนาหมู่บ้าน ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกับเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศโดยใช้สถิติทดสอบ Independent t-test

การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของ คณะกรรมการหมู่บ้าน	เพศ				t-test	P-value
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านอำนวยการ	26.22	5.214	26.25	4.326	-.360	.060
2. ด้านการปกครองและรักษาความสงบ เรียบร้อย	27.61	4.590	27.39	4.158	.461	.259
3. ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน	15.24	2.757	15.51	2.736	-.908	.656
4. ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ	11.04	2.517	11.28	2.254	-.952	.075
5. ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข	15.08	3.221	15.58	2.702	-1.559	.019
6. ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.96	0.892	4.06	0.850	-1.014	.705
7. ด้านอื่น ๆ	3.67	0.965	3.79	0.862	-1.204	.033

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภูจำแนกตามอายุใช้สถิติทดสอบ Kruskal - Wallis test พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 30-50 ปี มีค่ามัธยฐานในด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขแตกต่างกับกลุ่มที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความผิดพลาดไม่เกิน .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามอายุโดยใช้สถิติทดสอบ One - Way ANOVA

การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท ของคณะกรรมการหมู่บ้าน	อายุ						F-test	P-value
	<30 ปี		30 – 49 ปี		50 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านอำนวยการ	26.48	4.114	26.02	4.609	26.48	4.669	.483	.617
2. ด้านการปกครองและรักษา ความสงบเรียบร้อย	26.92	4.509	27.0	4.414	28.09	4.032	3.149*	.044
3. ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน	14.96	2.424	15.30	2.751	15.66	2.770	1.144	.319
4. ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ	11.04	2.638	11.08	2.348	11.39	2.271	.854	.426
5. ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข	15.40	2.739	15.12	2.809	15.81	2.932	2.643	.072

การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท ของคณะกรรมการหมู่บ้าน	อายุ						F-test	P-value
	<30 ปี		30 – 49 ปี		50 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
6. ด้านการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	3.80	1.041	4.01	0.827	4.10	0.874	1.443	.237
7. ด้านอื่น ๆ	3.64	0.757	3.74	0.852	3.79	0.964	.349	.706

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภูจำแนกตามการศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบ พบว่า การศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรีมีค่ามัธยฐานด้านอำนาจการ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกับการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามการศึกษาโดยใช้สถิติทดสอบ Independent t – test

การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของ คณะกรรมการหมู่บ้าน	ระดับการศึกษา				t-test	P-value
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านอำนาจการ	26.31	4.489	24.69	6.661	1.382*	.004
2. ด้านการปกครองและรักษาความสงบ เรียบร้อย	27.56	4.150	25.19	6.473	2.176*	.001
3. ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน	15.49	2.695	14.13	3.500	1.956	.095
4. ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ	11.25	2.298	10.19	2.971	1.794*	.049
5. ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข	15.49	2.839	14.0	3.286	2.044	.100
6. ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.04	0.865	3.88	0.806	.751	.865
7. ด้านอื่น ๆ	3.76	0.898	3.56	0.814	.862	.704

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านอำนาจการ

ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ด้านส่งเสริม เศรษฐกิจ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและด้านอื่น ๆ สามารถวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านอำนวยการ บุคลากรควรปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงต่อเวลา มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับประชาชน เมื่อมีการจัดประชุมประจำเดือนควรมีการชี้แจงรายละเอียดในที่ประชุมให้ชัดเจนเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชน สถานที่ในหน่วยบริการต่าง ๆ ต้องสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย พร้อมบริการประชาชน

2) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จัดให้มีเจ้าหน้าที่ตรวจความปลอดภัยในหมู่บ้านเวลากลางคืนอย่างเคร่งครัดสม่ำเสมอ และการแก้ไขปัญหาภัยรุมขบถเสี่ยงดังตอนกลางคืนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครอบครัวยุวชน และหน่วยงานในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น

3) ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน การพัฒนาและปรับปรุงทัศนียภาพภายในหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านน่าอยู่ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบหมู่บ้านพอเพียงเพื่อเป็นหมู่บ้านต้นแบบการปรับปรุงถนนระบบไฟฟ้าและระบบน้ำประปาให้เพียงพอต่อความต้องการและครอบคลุมทุกหลังคาเรือน

4) ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีกองทุนสนับสนุน ในการประกอบอาชีพในหมู่บ้าน เช่น ผลผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูปอาหารในท้องถิ่นเพื่อเป็นสินค้า OTOP

5) ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้และรณรงค์ในเรื่องการงดใช้สารเคมีในเกษตรกรรมเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกรและผู้บริโภค ส่วนด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมภายในหมู่บ้านควรจัดถังขยะให้เพียงพอตามจุดสำคัญของหมู่บ้านหรือแหล่งชุมชนที่สำคัญและควรมีการแยกประเภทของขยะให้ถูกต้องตามหลักสากล การจัดทำโครงการหมู่บ้านสะอาด รอบบ้านสะอาด หมู่บ้านสะอาด เช่น ร่วมกันทำความสะอาดในวันสำคัญของหมู่บ้าน

6) ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาโดยผู้ปกครอง คุณครู ช่วยกันดูแลและส่งเสริมการให้ศึกษามีทุนสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กเรียนดี เด็กดีและเด็กขาดทุนทรัพย์ การส่งเสริมและปลูกฝังต่อขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญในหมู่บ้าน เพื่อขัดเกลาและยึดเหนี่ยวจิตใจให้มีภูมิคุ้มกันเพื่อเป็นเด็กที่ดีและอนาคตของชาติต่อไป

7) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การดูแลสุขภาพจิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่ยากไร้ ส่งเสริมให้มีอาชีพ มีรายได้ การจัดสรรพื้นที่ในการจัดทำสวนสาธารณะที่เป็นประโยชน์ในหมู่บ้านเพื่อออกกำลังกาย ประกอบกิจกรรมร่วมกันและยังเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทุกกลุ่มวัย

สรุปและอภิปรายผล

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านอำนวยการ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านแผนพัฒนา

หมู่บ้าน ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ คำเจริญ (2559) ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบันในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผางและอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง และอำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรีมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครอง ด้านการรายงานต่อทางราชการ ด้านการป้องกันโรคติดต่อ

การเปรียบเทียบทางสถิติระดับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขต อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภูจำแนกตามเพศ พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีเพศแตกต่างกันมีบทบาท ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริศรี และสัญญา เคนาภูมิ (2560) ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกันโดยรวมมีบทบาท ไม่แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐาน

การเปรียบเทียบทางสถิติระดับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามอายุ พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุระหว่าง 30-50 ปี มีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขแตกต่างกับกลุ่มที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความผิดพลาดไม่เกิน .05 ซึ่งตรงกับสมมติฐานส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับการวิจัยของณัฐวุฒิ ถุนนอก (2555) พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบทางสถิติระดับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภูจำแนกตามการศึกษา พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ เทพชมภู (2553) พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ระหว่างประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าและอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อส่งเสริมและพัฒนาในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1) ด้านอำนวยการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการอบรมและพัฒนาบุคลากรในด้านการอำนวยการอย่างต่อเนื่องและปรับปรุงเอกสาร วิธีการดำเนินงาน ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

1.2) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยภายในหมู่บ้านให้มีความพร้อมอยู่เสมอทั้งในกรณีฉุกเฉินและภัยพิบัติและการให้คำปรึกษาในการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับ

1.3) ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่นการทำแผนพัฒนาหมู่บ้านด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบหมู่บ้านพอเพียงเพื่อเป็นหมู่บ้านต้นแบบ

1.4) ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหากองทุนสนับสนุนในการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้านหรือจัดหาสถานที่เพื่อพัฒนาเป็นตลาดชุมชน มีการสร้างรายได้ให้กับชุมชนเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสินค้าแปรรูปสู่ตลาดสากล

1.5) ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดรณรงค์และส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน และสถานที่สำคัญให้สะอาดและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดหาถังขยะและแยกประเภทขยะให้เพียงพอและถูกหลักสากล

1.6) ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เยาวชน ประชาชนภายในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและห่างไกลจากอบายมุข

1.7) ด้านอื่น ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีศูนย์กลางในการรับฟังความคิดเห็น ให้คำปรึกษาและการดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

2) ข้อเสนอแนะในการทวิจัยครั้งต่อไป

2.1) การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้านเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

2.2) การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านประสิทธิผลยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2557). *คู่มือคณะกรรมการหมู่บ้าน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ 1) อาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง.

ณัฐภูมิ ญนนอก. (2555). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น*. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2548). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

รัฐติพร ศิริศรี และสัญญา เคนาภูมิ. (2560). การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(6), 42-50.

อภิชาติ เทพชมภู. (2553). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อภินันท์ คำเจริญ. (2559). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน ในเขตพื้นที่อำเภออุทองและอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี*, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

Lamtal, R. (2014). *The Government Role of Sub-District and Village Headman under LocalGovernment*.

Yamane. (2008). *Taro Statistic: An Introductory Analysis*.New York: Harper & row. *Journal of Bangkokthohbur iUniversity*, 3(1), 34-41.